

Kent Perspektifinden Ekonomik Boyutuyla Üniversite Algısı: Adıyaman Örneği¹

*

Mahmut Gürsoy
Adıyaman Üniversitesi
ORCID: 0000-0001-5977-9547

Yaşar Erjem
Mersin Üniversitesi
ORCID: 0000-0002-8650-4167

Öz

Toplumsal değişmelerle birlikte çok işlevli bir kentsel kurum haline gelen üniversiteler, geleneksel işlevlerinin yanında, içinde buldukları çevrenin ekonomik ve sosyal gelişiminde de rol oynamaya başlamıştır. Özellikle kentsel gelişimin ekonomik boyutunda önemli işlevler yerine getiren üniversiteler, birçok ülkede kalkınma aracı olarak görülmüş ve bu nedenle gelişmemiş bölgelerde yaygınlaştırılmıştır. Türkiye’de de, ekonomik açıdan geri kalmış ve gelişme potansiyeli sınırlı olan illerde, üniversitenin yaratacağı ekonomik etkinin bu illerin kalkınmasında önemli bir araç olacağı inancıyla her ile üniversite kurulmuştur. Bu araştırmanın amacı, bölgeler arası eşitsizliği giderecek bir kalkınma aracı olarak düşünülen ve bu doğrultuda sayıları hızla artırılarak tüm ülke sahına yayılan üniversitelerin, kuruldukları kentlerin ekonomik gelişimine etkilerini, Adıyaman ili ve Adıyaman Üniversitesi örneğinde tespit etmektir. Bunun için, kent bileşenlerinin Üniversitenin kentsel ekonomiye yönelik işlevleriyle ilgili algıları ve kanaatleri belirlenmeye çalışılmıştır. Nicel ve nitel yöntemlerin birlikte kullanıldığı karma yöntem yaklaşımının seçildiği çalışmada, veriler anket ve görüşme teknikleriyle elde edilmiştir. Araştırmanın neticesinde, Adıyaman Üniversitesinin kentsel ekonomiye yönelik olumlu, olumsuz ve yetersiz olduğu düşünülen işlevlere sahip olduğu, Kurumun harcama temelli ekonomik etkilerinin güçlü, bilgi temelli ekonomik etkilerinin ise zayıf bulunduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Adıyaman, üniversite, kent, kentsel ekonomi.

¹ Bu makale, “Bir Kentsel Gelişme Dinamiği Olarak Üniversiteler: Adıyaman Kenti ve Adıyaman Üniversitesi Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma” başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

The University Perception with its Economic Dimension from the City's Perspective: The Case of Adıyaman

*

Mahmut Gürsoy
Adıyaman University
ORCID: 0000-0001-5977-9547

Yaşar Erjem
Mersin University
ORCID: 0000-0002-8650-4167

Abstract

The universities, which have become a multifunctional urban institution with social changes, have started to play a role in the economic and social development of the environment in which they are located, besides their traditional functions. The universities, which have carried out important functions especially in the economic dimension of urban development, have been seen as a means of development in many countries and therefore have been spreaded in underdeveloped regions. Also in each province of Turkey which is underdeveloped and limited development potential, an university was established with the belief that universities will create economic impact that will be an important tool in the development of these provinces. The aim of this research –in the case of Adıyaman province and Adıyaman University- is to determine the effects of the universities, which are spreaded all over the country and thought as a tool of development to remove interregional inequalities, to the urban economic development of the cities in which they were established. For this purpose, it was tried to determine the perceptions and opinions of the city components about the functions of the University towards the urban economy. In the research, mixed method approach in which both quantitative and qualitative methods are used was chosen; the data were obtained by questionnaire and interview techniques. As a result of the research, it is determined that Adıyaman University has functions which are thought to be positive, negative and inadequate intended for the urban economy, and that the expenditure-based economic effects of Institution are strong but information-based economic effects are weak.

Keywords: *Adıyaman, university, city, urban economy.*

Giriş

Toplumsal değişmelerle birlikte çok işlevli bir kurum haline gelen üniversiteler, artık, eğitim ve araştırma faaliyetleriyle yetinmeyip içinde buldukları çevrenin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasında da rol almaktadır. Bugün, üniversite tarafından yürütülen etkinlikler, onun temel işlevlerinin çok ötesine geçmiş, yarattığı istihdam ve geniş bütçe harcamalarıyla, özel sektörle iş birliği halinde sürdürülen araştırma faaliyetleriyle ve kentsel gelişmeye yönelik etkileriyle son derece karmaşık bir yapıya bürünmüştür.

Günümüzde üniversiteler, büyük çapta mal ve hizmet tüketimi yapmalarının yanı sıra, mesleki becerilerin, teknoloji transferinin ve inovasyonun kaynağı olarak kentsel ekonominin en etkin aktörlerinden biri kabul edilmektedir. Öyle ki bu kurumların kent için endüstriyel yatırımlarla eşdeğer bir kalkınma faktörü olduğu genel kabul gören bir görüş haline gelmiştir (Felsenstein, 1996, s.1566). Pastor, Perez ve Guevara (2013), üniversitelerin, yarattıkları arz ve taleple, yaptıkları harcamalar ve yatırımlarla ve bunlara bağlı olarak ortaya çıkan istihdam olanaklarıyla, kuruldukları kentin ekonomik kalkınmasında birer dinamo işlevi gördüğünü savunmaktadır. Avrupa Komisyonu (2011) tarafından hazırlanan bir rapora göre de, üniversiteler, yerel mal ve hizmetlerin en önemli alıcılarından ve buldukları kentteki en büyük işverenlerden biri olarak kent ekonomileri için çapa fonksiyonuna sahip kurumlardır.

Üniversite kaynaklı harcamalar kent için büyük bir enjeksiyon kaynağıdır (Çalışkan, 2010, s.170). Bu harcamalar, kent ekonomisinde, durgun suya atılan taşın meydana getirdiği halkalara benzer bir etki yaratarak (Taşçı vd., 2008, s.14) ticari sektörde hareketlenme, üretim artışı, kamu hizmetlerinde büyüme ve yatırımları çekme gibi döngüsel pek çok canlılığı beraberinde getirmektedir (Görkemli, 2009, s.172). Büyük ölçekli bir işletmenin pek çok iş alanının gelişimini tetiklediği gibi, üniversiteler de kuruldukları kentlerde çoğaltıcı bir etkide bulunmaktadır (Ünal, 2012, s.2).

Yabancı literatüre bakıldığında, üniversitelerin kentsel ekonomiye yönelik işlevlerini analiz eden kayda değer çalışmalara rastlanmaktadır (Arbo ve Eskelinen, 2003; Goldstein ve Renault, 2004; Lazzeretti ve Tavoletti, 2005; Carrol ve Smith, 2006; Bonner, 2007; Siegfried, Sanderson ve McHenry, 2007; Drucker, 2007; Bramwell ve Wolfe, 2008; An-Jager, 2008;

Kim, 2008; Garrido-Yserte ve Gallo-Rivera, 2010; Srevatsan, 2011; Goldstein ve Glaser, 2012; Breznitz ve Feldman, 2012; Bagchi-Sen ve Lawton Smith, 2012; Silva, Freitas, Paranhos ve Hasenclever, 2012; Pastor vd., 2013; Reveiu ve Dardala, 2013; Rykun, Yuzhaninov ve Vychuzhanina, 2015). Bu çalışmalarda, araştırmacıların, nispeten daha kolay ölçülebilir olmaları nedeniyle, üniversitelerin kentteki gelir ve istihdama sağladıkları harcama temelli katkılara odaklandıkları anlaşılmaktadır (Wilson ve Raymond 1973, s.131; Breznitz ve Feldman, 2012, s.136).

Türkiye’de üniversitelerin ülke sathına yayılması politikası, kent-üniversite ilişkileri konusunda dinamik bir tartışma ve araştırma alanının doğmasına yol açmıştır. Yerli literatürde yer alan bu konudaki akademik çalışmalarda temel vurgu, üniversitenin kente ekonomik katkıları üzerinedir. Yerli literatürdeki çalışmalarda, öğrencilerin ve üniversitelerin bütçe harcamalarının kent ekonomisine doğrudan/dolaylı istihdam ve gelir etkileri (Bilginoğlu, Atik, Türker, Pamuk ve Düzgün, 2002; Çatalbaş, 2007; Tugay ve Başgül, 2007; Gültekin, Çelik ve Nas, 2008; Taşcı vd., 2008; Kaşlı ve Serel, 2008; Dalğar, Tunç ve Kaya, 2009; Görkemli, 2009; Çalışkan, 2010; Akçakanat, Çarıkçı ve Dulupçu, 2010; Öztürk, Torun ve Özkök, 2011; Yıldız ve Talih, 2011; Selçuk, 2012; Yılmaz ve Şeker, 2012; Selçuk ve Başar, 2012; Tösten, Çenberlitaş ve Gökoğlan, 2013; Demireli ve Taşkın, 2013; Yayar ve Demir, 2013; Sönmez ve Başkaya, 2013; Arslan, 2014; Mavruk, Tekinarslan, Gürün ve Ayış Akkurt, 2014; Korkmaz, 2015; Altuntaş ve Erilli, 2015; Büyükdoğan, Afşar ve Gedik, 2015; Binici ve Koyuncu, 2015) ya da üniversite-sanayi iş birliği (Erdil, Pamukçu, Akçomak ve Erden, 2013; Adıgüzel ve Sönmez Özkan, 2013; Yıldırım, 2014) analiz edilmiştir.

Kentlerin üniversite algısını ortaya koymaya çalışan bazı çalışmalarda ise, üniversitelerin kentin ekonomik yaşamına etkilerinin yöre halkınca nasıl algılandığına ilişkin bulgulara da yer verildiği görülmektedir. Örneğin, Zonguldak kentinin üniversite algısını belirlemeye çalışan araştırmalarında Sankır ve Demir Gürdal (2014), halkın Bülent Ecevit Üniversitesinin kentteki ekonomik yaşamı olumlu etkilediği kanaatinde olduklarını tespit etmişlerdir. Söz konusu araştırmaya göre, kent sakinleri Üniversitenin, genel olarak fiyatların artmasına neden olduğunu belirtmekle birlikte, yarattığı yeni iş alanları ve istihdam olanaklarıyla kentte önemli bir ekonomik etki yarattığı düşüncesindedir. Yılmaz ve Kaynak (2011) tarafından gerçekleştirilen ve yöre halkının Bayburt Üniversitesine yönelik al-

gularını ve beklentilerini belirlemeyi amaçlayan bir araştırmada katılımcılar, Üniversitenin kentin ekonomik hayatına canlılık getirdiğini ve yeni işyerlerinin açıldığını, Bayburt'a yapılan yeni yatırımlar için çekicilik unsuru olduğunu ifade etmektedirler. Karabük'te üniversite algısını tespit etmeye yönelik bir araştırma (Sağır ve İnci, 2013), benzer bir biçimde, kent halkının Karabük Üniversitesini, kentte ekonomik yaşamı olumlu etkileyen bir kurum olarak algıladığını ortaya koymaktadır.

Günümüzde tüm dünyada, yapısal sorunlardan mustarip kentlerde bulunan ve öncelikle geleneksel akademik faaliyetlerine odaklanmış üniversitelerin, kentsel ekonomik gelişmede itici güç olarak aktif rol almaları gerektiği sürekli vurgulanmaktadır (Arbo ve Eskelinen, 2003, s.1). Nitekim Avrupa Komisyonu (2011) raporunda, üniversitelerin, sanayisi gelişmemiş, yatırım açısından özel sektörün ilgisini cezbedemeyen, az gelişmiş kentler için "kritik bir değer" olduğu ve kentsel ekonomik gelişme stratejilerinin başarılmasında pozitif bir işleve sahip olduğu ifade edilmektedir.

Türkiye'de de, ekonomik açıdan geri kalmış ve gelişme potansiyeli sınırlı olan illerde, üniversitenin yaratacağı ekonomik etkinin bu illerin kalkınmasında önemli bir araç olacağı inancıyla her ile üniversite kurulmuştur. Yurt geneline yaygınlaştırılan bu üniversitelerden buldukları kentin sosyo-ekonomik gelişiminde bir kaldıraç rolü üstlenmeleri beklenmektedir (Kavili Arap, 2014, s.113). Özellikle, sanayileşmenin, dolayısıyla üretim imkânlarının sınırlı olduğu kentlerde üniversiteler, başta ekonomi olmak üzere tüm alanlarda bir dinamizm yaratarak bölgeler arasındaki sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmişlik farklarını azaltacak bir enstrüman olarak algılanmaktadır.

Esasen, her ile bir üniversite açma politikasının en temel hedefi; yeni kurulan üniversitelerin, alternatif üretim imkânlarından yoksun, sanayileşmemiş, ekonomisi ağırlıklı olarak tarım ve hayvancılığa dayalı, az gelişmiş kentlerin yatırım ekonomisine katkı yapmasıdır. Üniversitelerin yaptıkları harcamalara bağlı artan talep yapısının o yörenin ekonomik hayatını canlandıracağı, yoğun öğrenci nüfusunun kentin tüketim kalıplarını değiştirerek yeni ekonomik faaliyet alanları yaratacağı ve mevcut iş kollarının geliyeceği beklenmektedir. Kısaca, üniversitelerin, buldukları kentlerin bilimsel, toplumsal ve kültürel alanlarda yapısal değişimine ve gelişimine olduğu kadar, ekonomilerine de ciddi katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Bu düşüncenin en somut yansımalarından biri, Anadolu kentlerindeki halkın üniversiteyi "bacasız fabrika" olarak tanımlamasıdır.

Türkiye'deki yükseköğretim politikasının temel amaçlarından biri, üniversiteleri kentsel gelişmede etkili kılarak bölgeler arası gelişmişlik farklarını gidermeye yardımcı olacak bir araç olarak kullanmaktır. Özellikle 2000'li yıllardan sonra kurulan taşra üniversitelerinin çoğu bu karakterdedir. Araştırmamızın problemi, bu üniversitelerin, içine doğdukları kentlerin ekonomik gelişiminde nasıl bir rol oynadığı, kentsel ekonomik yapıya ne gibi etkilerde bulunduğuudur.

Bu araştırmanın amacı, bölgeler arası eşitsizliği giderecek bir kalkınma aracı olarak düşünülen ve bu doğrultuda sayıları hızla artarak tüm ülke sathına yayılan üniversitelerin, kuruldukları kentlerin ekonomik gelişimine etkilerini, Adıyaman ili ve Adıyaman Üniversitesi (ADYÜ) örneğinde tespit etmektir. Bunun için, kent bileşenlerinin Üniversitenin kentsel ekonomiye yönelik işlevleriyle ilgili algıları ve kanaatleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Yöntem

Bu araştırmada, nicel ve nitel yöntemlerin birlikte kullanıldığı karma yöntem yaklaşımı seçilmiştir. Tashakkori ve Teddlie (1998), karma yöntem araştırmasını, araştırmacının nicel ve nitel yöntemleri birlikte kullanarak veri topladığı, bu verileri analiz ettiği, bulguları bütünleştirdiği ve ileriye dönük yordamalarda bulunduğu araştırma olarak tanımlamaktadır.

Karma yöntem yaklaşımına göre, her olay ve olgunun hem nicel hem de nitel boyutu vardır. Eğer gerçeği bütüncül ve zengin bir çerçevede anlamak istiyorsak, hem nicel hem de nitel boyutu incelememiz gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.351). Creswell (2014), karma yöntem araştırmalarının, nicel ve nitel yöntemlerin basit bir birleşimi değil, bunların güçlü yanlarının birbirini destekler şekilde kullanıldığı kapsamlı entegrasyon çalışmaları olduğunu belirtmektedir. Uşun'a (2012) göre, karma yöntemin en güçlü yönü, nicel ve nitel paradigmadan birisinin eksik kaldığı yerde, diğeri tarafından bu eksikliğin giderilmesine ve böylelikle daha etkili sonuçlara ulaşılabilmesine olanak sağlamasıdır.

Araştırmada veriler, anket ve görüşme teknikleriyle elde edilmiştir. Standart veriler elde etme olanağı sunması, analiz kolaylığı sağlaması, geniş kitlelere ulaşmayı mümkün kılması ve nesnel olması nedeniyle anket tekniği, konuyla ilgili daha derinlemesine bilgi edinmek için ise görüşme tekniği kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan anketin maddeleri hazırlanırken, alanyazındaki bazı çalışmalarda (Karataş, 2002; Sargın, 2006; Taşcı vd., 2008; Sankır ve Demir Gürdal, 2013) kullanılan ve araştırmanın amacına uygun sorulardan yararlanılmıştır. Anket, katılımcıların demografik özellikleriyle ilgili sorular ve kentte yaşayanların Adıyaman Üniversitesinin kent ekonomisine yönelik etkilerine dair algılarını belirlemeye çalışan sorulardan oluşmuştur. Ankette birden fazla yanıtı çoktan seçmeli sorular ve 5’li Likert tipinde derecelendirilmiş maddeler yer almıştır. Çoktan seçmeli anket sorularındaki seçenekler, literatürde bulunan kategoriler, sınıflandırmalar gözetilerek oluşturulmuştur.

Araştırmanın nicel boyutunda, örneklem belirlenirken olasılığa dayalı örnekleme yöntemlerinden biri olan seçkisiz örnekleme tekniği kullanılmıştır. 2017 yılının Mart ve Nisan aylarında gerçekleştirilen araştırmanın evrenini, Adıyaman Merkez ilçe sakinleri oluşturmaktadır. Örneklemin, evreni temsil edebilecek büyüklükte olmasına özen gösterilmiştir. Araştırmada, %95’lik güven aralığında ve %5’lik hata payı ile saptanan örneklem büyüklüğü Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmanın evren ve örneklem büyüklüğü

Araştırmanın Evreni	%95’lik Güven Aralığında %5 Hata Payı İle Hesaplanan Örneklem Büyüklüğü	Araştırmanın Örneklemi
296.316	383	404

Araştırmanın nicel boyutunda, örnekleme oluşturan kent halkına ilişkin bilgiler ise Tablo 2’de sunulmaktadır.

Araştırmanın nicel verileri, Sosyal Bilimler için İstatistik Paketi [Statistical Packages for the Social Sciences (SPSS)] yardımıyla analiz edilmiştir. Ankete verilen yanıtlar frekans (f) ve yüzde oranları şeklinde hesaplanmıştır. Likert tipi sorularda ise aritmetik ortalama (X) hesaplaması yapılarak veriler yorumlanmıştır. Likert tipi maddelerin cevap seçenekleri, “kesinlikle katılmıyorum”, “katılmıyorum”, “kararsızım”, “katılıyorum”, “kesinlikle katılıyorum” biçiminde düzenlenmiştir. Madde puanları ise 1.00 ile 5.00 arasında değişmektedir. Olumlu maddeler, “kesinlikle katılmıyorum” kategorisinden başlayarak sırayla 1, 2, 3, 4, 5 olarak; olumsuz maddeler ise, yine “kesinlikle katılmıyorum” kategorisinden başlayarak sırayla 5, 4, 3, 2, 1 şeklinde puanlanmıştır. Puanlar 5’e yaklaştıkça önermeye katılma dereceleri artarken, 1’e yaklaştıkça katılma derecesi azalmaktadır.

Tablo 2. Halk anketi katılımcılarına dair bilgiler

		Frekans	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	152	37,6
	Erkek	252	62,4
	Toplam	404	100
Medeni Durum	Evli	236	58,4
	Bekâr	168	41,6
	Toplam	404	100
Yaş	18-25 yaş	90	22,3
	26-35 yaş	131	32,4
	36-45 yaş	104	25,7
	46-55 yaş	59	14,6
	56-65 yaş	20	5,0
	Toplam	404	100
Eğitim	İlkokul	22	5,4
	Ortaokul	37	9,2
	Lise	128	31,7
	Ön lisans	68	16,8
	Lisans	135	33,4
	Lisansüstü	14	3,5
Toplam	404	100	
Meslek	Esnaf	106	26,2
	Öğretmen	64	15,8
	İşsiz	53	13,1
	Memur	46	11,4
	İşçi	27	6,7
	Sağlık Çalışanı	26	6,4
	Serbest Meslek	25	6,2
	Ev Hanımı	23	5,7
	Mühendis/Teknisyen	22	5,4
	Emekli	12	3,0
Toplam	404	100	

Araştırmada, verilerin yorumlanmasında yol gösterici olarak, Turgut ve Baykal (1992) tarafından önerilen yöntem kullanılmıştır. Buna göre, anket seçenekleri için puan aralıkları hesaplanırken, en yüksek madde puanı ile en düşük madde puanı arasındaki fark seçenek sayısına bölünerek aralıklar elde edilmiştir [(5- 1)/5= 0.80]. Anket seçenekleri ve puan aralıkları Tablo 3’de görülmektedir.

Tablo 3. Anket seçenekleri ve puan aralıkları

Seçenekler	Olumlu Önermeler		Olumsuz Önermeler	
	Puan	Puan Aralığı	Puan	Puan Aralığı
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1.00 – 1.79	5	4.20 – 5.00
Katılmıyorum	2	1.80 – 2.59	4	3.40 – 4.19
Kararsızım	3	2.60 – 3.39	3	2.60 – 3.39
Katılıyorum	4	3.40 - 4.19	2	1.80 – 2.59
Kesinlikle Katılıyorum	5	4.20 - 5.00	1	1.00 – 1.79

Araştırmanın nitel boyutunda, katılımcılar belirlenirken, ayrıntılı veri toplanabilmesi için maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Üniversitenin Adıyaman'a yönelik ekonomik etkilerini çeşitli boyutlarıyla belirlemek için kentteki bazı kamu kurumlarını, kamu kurumu niteliğindeki meslek örgütlerini, sivil toplum kuruluşlarını ve siyasi partileri temsil eden toplam 12 kişi ile 2017 yılının Mayıs ve Haziran aylarında görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme soruları, alanında uzman kişiler tarafından incelenmiş ve anlaşılması zor olan maddeler yeniden gözden geçirilmiştir. Görüşmelerden elde edilen verilerin analizinde ise, betimsel analiz ve içerik analizi teknikleri birlikte kullanılmıştır. Görüşme katılımcılarının temsil ettikleri örgütler ve görevleri Tablo 4'de listelenmiştir.

Tablo 4. Görüşme katılımcılarının temsil ettikleri örgütler ve görevleri

Kod	Temsil Edilen Örgüt ve Görev
K1	Adıyaman Kent Konseyi Başkanı
K2	Adıyaman İl Kültür ve Turizm Müdürü
K3	Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetlerinden Sorumlu Şube Müdürü
K4	Adıyaman Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kooperatifi Başkanı
K5	Adıyaman Organize Sanayi Bölgesi Müdürü
K6	Adıyaman İl Ticaret Müdürü
K7	Adıyaman Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği Başkanı
K8	Altınşehir Mahallesi Muhtarı
K9	Cumhuriyet Halk Partisi Adıyaman Merkez İlçe Başkanı
K10	Adıyaman Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı
K11	GAP Gazeteciler Birliği Genel Başkanı
K12	Adıyaman Belediye Başkan Yardımcısı

Bu araştırma, Adıyaman kenti ve Adıyaman Üniversitesi ile sınırlıdır. Araştırmanın alanı Adıyaman il merkezidir. İlçeler araştırmanın dışında tutulmuştur. Araştırmada, halkın Üniversitenin kente yönelik ekonomik

etkilerine ilişkin algıları ve kanaatleri belirlenmeye çalışılmış, Kurumun sosyal ve kültürel, eğitimsel, bilimsel, demografik vs. etkilerine ilişkin algı ve kanaatler araştırmanın kapsamı dışında tutulmuştur.

Bulgular

Bu bölümde, Adıyaman halkına uygulanan anketlerin ve kentteki bazı kamu kurumlarının, kamu kurumu niteliğindeki meslek örgütlerinin, sivil toplum kuruluşlarının ve siyasi partilerin temsilcileriyle yapılan görüşmelerin analiziyle elde edilen bulgulara yer verilmektedir. İlk olarak, ankette yöneltilen, ADYÜ'nün kentte en çok neyi değiştirdiğine dair soruya verilen yanıtlar ve bunların oransal dağılımı Tablo 5'dedir.

Tablo 5. Halk anketine göre ADYÜ'nün kentte en çok değiştirdiği şey

Seçenekler	Frekans*	Yüzde (%)
Ekonomik hayat	119	24,6
Sosyal doku	111	23,0
Eğitim düzeyi	98	20,3
Kültürel yapı	96	19,9
Kentin vizyonu	37	7,7
Kentin bilime bakış açısı	22	4,5
Toplam	483	100

* Katılımcılar birden fazla seçeneği işaretlemişlerdir.

Tablo 5'de, ankete katılan kent sakinlerinin, ADYÜ'nün kentte en çok ekonomik hayatı değiştirdiği kanaatinde oldukları göze çarpmaktadır. 119 kişi tarafından işaretlenen bu seçeneğin toplam frekans içindeki payı %24,6 olmuştur. Bunu sırasıyla sosyal doku (f: 111; %23), eğitim düzeyi (f: 98; %20,3) ve kültürel yapı (f: 96; %19,9) izlemektedir.

“ADYÜ kurulmamış olsaydı, kent hayatında ne değişirdi ya da ne eksik kalırdı?” şeklindeki soruya verilen yanıtlar ve bunların oransal dağılımı Tablo 6'da görülmektedir.

Tablo 6. Halk anketine göre ADYÜ olmasaydı kent hayatında ne değışirdi

Seçenekler	Frekans*	Yüzde (%)
Ekonomik canlılık daha az olur, esnaf daha az kazanırdı.	234	19,4
Konut fiyatları ve kiralari bu kadar artmazdı.	158	13,1
Sosyal ve kültürel canlılık ve çeşitlilik olmazdı.	141	11,7
Maddi durumu yetersiz bölge gençleri yükseköğrenim fırsatından mahrum kalırdı.	124	10,3
Daha az tanınan bir kent olurdu.	107	8,7
Yeterince bilimsel, sanatsal ve kültürel faaliyet gerçekleşmezdi.	106	8,8
Adıyaman'la ilgili yeterli sayıda bilimsel çalışma yapılmazdı.	89	7,4
Hastalarımız tedavi için başka kentlere gitmeye mahkûm kalırdı.	79	6,5
Daha sakin ve huzurlu bir kent olurdu.	71	5,9
Kentin geleneksel yapısı ve değerleri zedelenmezdi.	67	5,5
Kent nüfusu bu kadar artmazdı.	33	2,7
Toplam	1.209	100

* Katılımcılar birden fazla seçeneği işaretlemişlerdir.

Tablo 6'ya bakıldığında, katılımcıların ADYÜ kurulmamış olsaydı, bu durumdan en çok kentteki ekonomik hayatın etkileneneği görüşünde oldukları anlaşılmaktadır. Zira halk anketine katılanların %19,4'ü, ADYÜ olmasaydı, kentte ekonomik canlılığın daha az olacağı ve esnafın daha az kazanacağı kanısındadır. Bu seçeneğin işaretlenme sıklığı 234 olmuştur. Anket verilerine göre bunu sırasıyla, "Konut fiyatları ve kiralari bu kadar artmazdı" (f: 158; %13,1), "Sosyal ve kültürel canlılık ve çeşitlilik olmazdı" (f: 141; %11,7) ve "Maddi durumu yetersiz bölge gençleri yükseköğrenim fırsatından mahrum kalırdı" (f: 124; %10,3) seçenekleri takip etmektedir.

Kent halkının Üniversitenin Adıyaman'a yönelik ekonomik etkileriyle ilgili algılarını ve kanaatlerini Tablo 7 ortaya koymaktadır.

Tablo 7'de yer alan her bir önermeye ilişkin katılma düzeylerinin ortalaması (X), yöntem bölümünde bulunan "Anket seçenekleri ve puan aralıkları tablosu"na (Tablo 3) göre değerlendirilmiştir. Buna göre, Tablo 7'de, ankete katılan kent sakinlerinin, ADYÜ'nün kentin kalkınmasını sağlayan bacasız bir fabrika olduğu yönündeki düşünceye katıldıkları (X=3,40) görülmektedir. Üniversitenin kente sıcak para girişi sağladığı kanaatinde olan (X=3,62) katılımcıların, aynı zamanda ADYÜ'nün kente yapılacak yeni yatırımlar için bir cazibe unsuru olduğuna inandıkları (X=3,52) anlaşılmaktadır. Tabloya göre, halk, "ADYÜ kentteki iş kollarında çeşitlenmeye ve artışa yol açmaktadır" önermesine katılmaktadır

($\bar{X}=3,46$). Üniversitenin kurumsal harcamaları ile öğrencilerinin ve personelinin harcamalarının kentin gelişmesine katkıda bulunduğu konusunda olan ($\bar{X}=3,60$) katılımcıların, Kurumun sanayi ile iş birliğini destekleyip desteklemediği hususunda ise kararsız oldukları ($\bar{X}=2,96$) saptanmaktadır. Katılımcılar, “ADYÜ kentte mal ve hizmet fiyatlarının artmasına, hayat pahalılığına yol açmaktadır” önermesine 2,54 ortalama düzeyle ve “ADYÜ kentteki gayrimenkul fiyatlarını ve kiralari artırmaktadır” önermesine 1,92 ortalama düzeyle katılmaktadır.

Tablo 7. Kent halkının ADYÜ'nün ekonomik etkilerine dair düşünceleri

Olumlu Önergeler	1	2	3	4	5	X
	f / %	f / %	f / %	f / %	f / %	
ADYÜ kentin ekonomik kalkınmasını sağlayan bacasız bir fabrikadır.	23 %5,7	66 %16,3	86 %21,3	181 %44,8	48 %11,9	3,40
ADYÜ kente sıcak para girişi sağlamaktadır.	9 %2,2	59 %14,6	63 %15,6	218 %54,0	55 %13,6	3,62
ADYÜ kente yapılacak yeni yatırımlar için bir cazibe unsurudur.	10 %2,5	64 %15,8	84 %20,8	194 %48,0	52 %12,9	3,52
ADYÜ kentteki iş kollarında çeşitlenmeye ve artışa yol açmaktadır.	13 %3,2	57 %14,1	96 %23,8	204 %50,5	34 %8,4	3,46
ADYÜ'nün kurumsal harcamaları ile öğrencilerinin ve personelinin harcamaları kentin gelişmesine katkıda bulunmaktadır.	11 %2,7	50 %12,4	81 %20,0	209 %51,7	53 %13,1	3,60
ADYÜ üniversite-sanayi iş birliğini desteklemektedir.	33 %8,2	84 %20,8	173 %42,8	93 %23,0	21 %5,2	2,96
Olumsuz Önergeler	5	4	3	2	1	X
	f / %	f / %	f / %	f / %	f / %	
ADYÜ kentte mal ve hizmet fiyatlarının artmasına, hayat pahalılığına yol açmaktadır.	11 %2,7	91 %22,5	70 %17,3	165 %40,8	67 %16,6	2,54
ADYÜ kentteki gayrimenkul fiyatlarını ve kiralari artırmaktadır.	2 %0,5	34 %8,4	27 %6,7	209 %51,7	132 %32,7	1,92

Ankete göre, Üniversitenin ekonomik anlamda kentte gelişimine katkı sağladığı iş kolları Tablo 8'de yer almaktadır.

Tablo 8. Halka göre ADYÜ'nün kentte gelişimine katkı sağladığı iş kolları

İş Kolları	Frekans*	Yüzde (%)
Barınma, dinlenme, eğlence hizmetleri (yurt, otel, pansiyon, kafe, sinema, kıraathane, spor salonu, oyun salonu vb.)	269	26,3
Gıda ile ilgili hizmetler (market, büfe, lokanta, pastane vb.)	217	21,2
Ulaştırma hizmetleri	193	18,8
Kitap, kırtasiye, matbaa	127	12,4
Giyim	105	10,3
Temizlik ve sağlık hizmetleri (kuaför, güzellik salonu, masaj, sauna vb.)	55	5,4
Bilgi işlem/yazılım	31	3,0
İmalat ve tamiratla ilgili meslek kolları	27	2,6
Toplam	1.024	100

* Katılımcılar birden fazla seçeneği işaretlemişlerdir.

Tablo 8, ADYÜ'nün kentte en çok barınma, dinlenme, eğlence hizmetleri (yurt, otel, pansiyon, kafe, sinema, kıraathane, spor salonu, oyun salonu vb.) sektörünün gelişimine katkı sağladığını işaret etmektedir (f: 269; %26,3). Bu sektörün ardından, 217 frekans ve %21,2 ile gıda (market, büfe, lokanta, pastane vb.) ve 193 frekans ve %18,8 ile ulaşım sektörü gelmektedir.

Araştırmanın nitel boyutunda, yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen verilerin analizinin ardından, ADYÜ'nün kent ekonomisine yönelik etkileri Tablo 9'da sunulduğu biçimde ortaya çıkmaktadır.

Tablo 9. Görüşme verilerine göre ADYÜ'nün kente ekonomik etkileri

Tema	Kod	Frekans (f)
Olumlu Ekonomik Etkiler	Esnafın kazancında artış	9
	Öğrenci harcamaları/Sıcak para	8
	Kafeterya vb. mekânların çoğalması	8
	Ulaşım sektöründe iyileşme	7
	Ticari canlılığın artması	6
	Hizmet sektöründe gelişme	6
	İstihdam artışı	5
	İnşaat/konut sektöründe canlanma	5
	Talep artışı	4
	Yatırımları teşvik etmesi/Cazibe unsuru	2
	Gıda sektöründe gelişme	2
	Barınma/yurt sektöründe gelişme	2
	Bacasız fabrika	2
Olumsuz Ekonomik Etkiler	Gayrimenkul fiyatlarının/Konut kiralalarının artması	4
	Hayat pahalılığı	2

Zayıf/Yetersiz Ekonomik Etkiler	Üniversite-sanayi iş birliği yetersiz	8
	Kalifiye eleman yetiştirmede yetersiz	4
	Ar-Ge desteği zayıf	3
	Tarıma katkısı yetersiz	3
	Tüccar ve sanayiciye liderlik yapamıyor	3
	Tüccar ve sanayicilerle iletişimi zayıf	2
	Tüccar ve sanayici için eğitim ve danışmanlık hizmetleri yetersiz	2

Tablo 9’da görüldüğü üzere, katılımcıların önemli bir kısmı, Üniversite öğrencilerinin harcamaları sayesinde kente sıcak para girdiği (f: 8) ve Üniversitenin kuruluşundan itibaren esnafın kazancının daha önceki yıllara nispetle arttığı (f: 9) düşüncesindedir. Katılımcılardan bazıları bu yöndeki kanaatlerini aşağıdaki şekilde dile getirmektedir:

“Aslında, Adıyaman gibi küçük ve geri kalmış kentlerde üniversite istenmesinin temel nedeni ekonomik katkıdır. Bizde de, özellikle öğrenci harcamalarının kente, esnafa ciddi bir katkısı oldu. Bir hareketlenme söz konusu oldu. Üniversitenin kendi harcamalarının da bir faydası oldu... Ticaret hayatına bir canlılık getirdiğini söyleyebiliriz.” (K1)

“Üniversite ile birlikte öğrenci sayısı arttı; öğrenci sayısının artmasıyla birlikte esnaf ve sanatkârlarımızın gelirlerinde bir artış oldu... Bizim gibi küçük kentler için gayet olumlu oluyor. Bugün çarşıya indiğinizde, Üniversite ve öğrencilerin esnaf üzerindeki etkisini görürsünüz. ‘İşimiz iyi Allah’a çok şükür, öğrenci geliyor, öğrenci gidiyor, alışveriş iyi’ diyorlar.” (K4)

“Kayıt sırasında bile esnafımızın yüzü gülüyor. Çünkü kimisi yemek yiyor; kimisi kafede oturup çay içiyor; kimisi otelde kalıyor... Esnafımız memnun. Öğrenci olmasa zaten buradaki esnafımızın hepsi kapatır. Kafesidir, lokantasıdır, çay ocağıdır bunların hepsi kapatır. Vatandaş gelip kafede oturmaz; kim geliyor buralara, öğrencilerimiz.” (K8)

“Adıyaman’ın ekonomik ve ticari yaşamını ayakta tek tutan, öğrencilerin getirdiği sıcak para. Bugün bu öğrenciler kentten çıksın, Adıyaman esnafı büyük bir çöküntü yaşar. Üniversitenin Adıyaman’a en büyük katkısı öğrencilerin yaptığı harcamalar bence.” (K5)

Katılımcılar (f: 8) ayrıca, ADYÜ’nün sağladığı ekonomik hareketliliğe bağlı olarak kentte kafeterya vb. mekânların çoğaldığını belirtmektedir.

“Adıyaman’da daha önceleri franchising veren kafelerin hiçbiri yoktu. Ama bu son on yıldır neredeyse Türkiye’de franchisingi olan kafeterya, fastfood gibi mekânların tamamının Adıyaman’da açıldığını görüyoruz; her gün yenileri açılıyor.” (K2)

“Bunlar, öğrencilerin talebi doğrultusunda kentte hızla çoğaldılar. Fastfood dediğimiz yemek kültürü ve buna yönelik işletmelerin sayısı arttı... Hatta marka olan işletmeler de geldi.” (K6)

Tablo 9, görüşme katılımcılarının ağırlıkla (f: 7) ADYÜ'nün kentte ulaşım hizmetlerinin kalitesini yükselttiği ve bu sektörde bir iyileşme yaşandığı fikrinde olduklarını gözler önüne sermektedir. Üniversitenin kentteki ulaşım sektörünün iyileşmesine sağladığı katkı şöyle ifade edilmektedir:

“Ulaşım konusunda, özellikle ulaşım araçlarının hareketliliği konusunda büyük katkısı oldu Üniversitenin. Seyahat firmalarının araçlarının artmasına, güzergâhlarının çoğalmasına, şehir içi dolmuş hatlarının artmasına, kalitesinin yükselmesine yol açtı.” (K1)

“Dolmuşlar sürekli dolu. Üniversite açıkken otobüslerde, dolmuşlarda yer bulamazsın. Daha önceleri boş gidip geliyordu.” (K8)

Görüşmeler, ADYÜ'nün kentin ticari hayatına canlılık kattığıyla ilgili veriler ortaya koymaktadır (f: 6). Sanayisi gelişmemiş, üretim imkânları kısıtlı kentte Üniversitenin insanlar için önemli bir gelir kapısı olarak değerlendirildiği anlaşılmaktadır.

“Adıyaman'da biliyorsunuz bir sanayi yok; fabrikalarımız yok; şu yok, bu yok. Bir tek tütün geliri var, başka hiçbir şeyi yok. Adıyaman'a Üniversitenin açılmasıyla kentte ekonomi bir nebze canlandı. Girdi çıktı oldu. Öğrencilerin sosyal, kültürel ihtiyaçlarını, yeme içme ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak sürekli yeni işletmeler faaliyete geçiyor.” (K8)

“Kentin ticareti arttı bir kere. Yirmi bin öğrencinin ekonomiye getirdiği canlılık söz konusu. Ayrıca bunların hocaları var, diğer çalışanlar var. Hepsi Adıyaman'a bir girdi sunuyor. Bunların yaptığı harcamalar kent ekonomisi için güzel bir paradır. Üniversitenin ekonomik açıdan yaptığı ciddi bir katkıdır. Ekonomik yaşamı zenginleştiren bir katkıdır.” (K2)

Görüşmelerde elde edilen verilerin analizi sonucunda, Üniversitenin Adıyaman'da hizmet sektörünün gelişimine etki ettiği anlaşılmaktadır. Bazı katılımcıların (f: 6) bu yönde bir düşünce ortaya koydukları görülmektedir.

“Üniversite ile birlikte emeğe dayalı sektörler daha çok gelişme gösterdi. Bir beyaz eşyaya öğrencinin pek fazla ihtiyacı olmuyor -gerçi hocaların vesaire oluyor- ama öğrenci üzerinden düşündüğümüz zaman daha ziyade iş ve emekle alakalı sektörlerin daha fazla gelişme gösterdiğini söyleyebiliriz.” (K4)

“Özellikle hizmet sektörü büyük gelişme kaydetti. Üniversiteyle birlikte öğrencilerin, hocaların talebine dayalı olarak yeni açılan işletmeler kaliteli hizmet sunmaya başladı.” (K6)

Görüşmeler, ADYÜ'nün kentteki en önemli ekonomik etkilerinden birinin istihdam alanında gerçekleştiğini işaret etmektedir (f: 5). Sanayisinin yeterince gelişmemiş olması ve tarımsal alandaki istihdamın son yıllarda düşmesi gibi nedenlerle işsizliğin ağır bir sorun olduğu kentte, ADYÜ'nün istihdam olanaklarını artırdığı inancı bulunmaktadır.

“Üniversite istihdamı da olumlu etkiliyor. Dün bir kalfayla idare eden berber, bugün ikincisine ihtiyaç duyuyor. Bugün lokantalar daha fazla komi, garson çalıştırıyorlar. Bunun yanında zannedersen üniversitede binin üzerinde hoca var; 500-600 memur var; müteahhit işçisi var. Bunların hepsi katkı istihdam açısından.” (K4)

“Üniversite olmasaydı bu kadar esnaf, iş yeri olmazdı bir kere. Bu işle uğraşan insanlar belki kahve köşelerinde işsiz olarak yaşamlarını sürdürecekti.” (K8)

ADYÜ'nün görüşmelerde zikredilen (f: 5) ekonomik etkilerinden biri inşaat/konut sektöründe yol açtığı canlanmadır. Katılımcılar, Üniversite ile birlikte artan konut talebinin kentte inşaat ve bağlantılı sektörlerle olumlu etki ettiği kanaatini paylaşmaktadır.

“Üniversite, özellikle yapı, inşaat sektörüne bir hareketlilik getirdi. Öğrencilere ve personele yönelik konutlar, yeni yurtlar inşa edildi. Bu sektörde önemli bir istihdam oluştu.” (K7)

“Bu konutların yapılmasının temel amacı yüzde doksan Üniversite camiasına yöneliktir. Bu anlamda, inşaat sektörüne, Adıyaman ekonomisine ciddi bir katkı sağlamaktadır. Bunu görmemek için kör olmak lazım.” (K2)

ADYÜ'nün kuruluşundan itibaren, bilhassa öğrenci taleplerinin kentteki ticari yatırımlara yön verdiği, bu talepler doğrultusunda yeni iş kollarının ortaya çıktığı ve işletme sayısının arttığı görüşmelerde ifade edilen (f: 4) ekonomik etkilerden biridir.

“Genç ve aktif öğrenci kesimi hazır bir tüketici kitledir. Bu tüketici kitlenin talebi doğrultusunda kentte özellikle kafe, lokanta tarzı işletmelerin sayısı arttı.” (K6)

“Yirmi bin öğrencinin taleplerini karşılamak için sektörler genişledi. Yatırımcılar bu talepleri hesaba katıyorlar. Talep olunca buna cevap vermek gerekiyor.” (K7)

Bazı katılımcılar (f: 2), ADYÜ'nün kente yapılacak yatırımlar için bir cazibe unsuru olduğunu belirtmekte, gerek kamu yatırımlarının gerekse özel yatırımların planlanırken Üniversitenin önemli bir faktör olarak göz önünde tutulduğunu savunmaktadır.

“Kentte bir üniversite olması yatırımcıları teşvik ediyor. ‘Adıyaman büyü-müş; artık üniversitesi de varmış; biz bu işi Adıyaman’da güzel yaparız; bu işten güzel neticeler elde ederiz’ düşüncesi hâkim oluyor elbette.” (K4)

Tablo 9’a bakıldığında, ADYÜ’nün kentte gıda sektörünün (f: 2) ve barınma/yurt sektörünün (f: 2) gelişiminde etken olduğu düşüncesine rastlanmaktadır.

“Bir kere bu kadar insan yemek yiyor. Bu, lokantasına, bakkalına, manavına, sebze haline kadar herkese yansıyor.” (K11)

“Bugün yirmi bin civarında üniversite öğrencisi var kentte. Bunlar nerede barınacak? Bu önemli bir sorundu. Şimdi yurt sektöründe bir gelişme oldu. Kentte elbette KYK yurtları vardı. Ancak bunların yeterli olmadığı anda özel yurtlar devreye girdi. Özel yurt girişimlerinin barınma sektörünün yanında, sil-sileyle inşaat sektörüne ve istihdama da faydası oldu.” (K7)

Tarımsal üretimi yetersiz, sanayi üretimi düşük, dolayısıyla fabrikası az kentte ADYÜ’nün “bacasız fabrika” olarak nitelendirildiği (f: 2), görüşmelerin analiziyle ortaya çıkan bulgulardan biridir.

“Öğrencilere hizmet etmek için kafeler, lokantalar, çay bahçeleri açıldı. Bilgisayarlılar, cep telefonu tamircileri arttı; iletişim sektörü büyüdü. İnsanlar evlerini kiraya verdi, yurt yaptı. Esnafın geliri arttı... Üniversite dediğimizde bir laf vardır hani, ‘bacasız fabrika’ diye. Üniversite Adıyaman için işte böyle bir bacasız fabrika yerine geçti.” (K12)

Tablo 9’da, görüşmelerde ADYÜ’nün ekonomik anlamda olumsuz etkilerine de değinildiği müşahede edilmektedir. Katılımcılardan bazıları, Üniversitenin kentte gayrimenkul fiyatlarının ve konut kiralalarının yükselmesine (f: 4) ve hayat pahalılığına (f: 2) neden olduğunu belirtmektedir.

“Üniversitenin kente ekonomik anlamda yeterince katkı sunduğu kanaatinde değilim. Zaten bu konuda çok dar bir açıdan düşünüyoruz. Öğrenciyi para harcayacak bir meta olarak görüyoruz... Ekonomik anlamda ne mi kattı! Emlak fiyatlarının yükselmesine bir katkısı oldu!” (K9)

“Üniversitenin büyümesi konut talebini artırdı. Konut talebinin artması fiyatların yükselmesine neden oldu.” (K3)

“Bana göre fiyatlarda %5-10 bir artış oldu. Yemekte olsun, gıdada olsun, hizmette olsun...” (K4)

Görüşmelerin analizi neticesinde, ADYÜ’nün kent ekonomisine katkı sunmak için etki etmesi beklenen bir takım alanlarda yeterli etkiyi yaratmadığı veya bu alanlara gereğince destek sağlayamadığı yönünde bulgulara ulaşılmıştır. Öncelikle, katılımcıların önemli bir kısmı (f: 8), kentte

üniversite-sanayi iş birliğinin yetersiz olduğunu, Üniversitenin sanayinin talep ve gereksinimlerine karşılık veremediğini vurgulamaktadır.

“Maalesef Adıyaman’da kentin gelişmesi noktasında üniversite-sanayi iş birliğine dair pek bir şey gördüğümüzü söyleyemeyiz. Gerçek ortada. Büyük bir eksiklik bu. Kentin gelişiminde, sanayi olarak Üniversiteden yeteri kadar destek almadığımızı söyleyemeyiz... Bu kusurda belki %20 iş dünyasının da payı vardır; ama büyük pay Üniversitenin. Üniversite bir bilim yuvasıdır. Bizim bu çağdaş dünyada bilim ve sanayiye buluşturuyor olmamız lazım. Şimdi bu katkıyı bilimden, Üniversiteden alamazsanız bir ayağı eksik kalıyor.” (K10)

“Üniversite ‘sanayici gelsin bize başvursun, biz de onların istekleri doğrultusunda yardımcı olalım’ diye düşünüyor. Ama işin tuhafı, kentte sanayici kültürü oluşmadığı için sanayici ne istediğini bilmiyor. Bu koşullar altında inisiyatif alması gereken tarafın Üniversite olduğunu düşünüyorum. Kentte bu problem yaşanıyor. Bu noktada benim beklentim, Üniversitenin sahaya inmesi... Üniversite-sanayi iş birliğinde problemimiz var yani. Üniversitemizin sanayiye katkısı istenen boyutta olsaydı, yatırımcılar için ilimiz bir cazibe merkezi olabilirdi.” (K5)

Tablo 9 incelendiğinde, bazı katılımcıların, kent sanayisinin ihtiyaçlarına yönelik kalifiye eleman yetiştirme konusunda ADYÜ’nün yetersiz kaldığına inandıkları anlaşılmaktadır (f: 4). Katılımcılardan biri bu doğrultudaki görüşünü şöyle dile getirmektedir:

“Sanayici olarak en büyük sıkıntımız kalifiye eleman. Bu nedenle mesleki eğitimi çok önemsiyoruz. Üniversiteye bu noktada önemli görevler düşüyor. Üniversitenin kentin ihtiyaç duyduğu sektörlere yönelik kalifiye eleman yetiştirmeye öncelik vermesi gerekir. Ama bunu yaptıklarını düşünmüyorum.” (K7)

Görüşmelerde, Üniversitenin Adıyaman’daki sanayi işletmelerine yeterli Ar-Ge desteği sağlamadığı ve bunun kentin ekonomik gelişimi için aşılması gereken bir sorun olduğu ile ilgili kanaatlerin (f: 3) varlığı tespit edilmiştir.

“Üniversitenin Ar-Ge faaliyetlerine ağırlık vermesi, yeni buluşlar ortaya koyması, yeni ürünler yaratıp patentler alması ve bu ürünlerin kentimizde üretilmesini sağlaması gerekiyor. Ben sanayinin bir temsilcisi olarak herhangi bir Ar-Ge desteğine şahit olmadım Üniversitenin.” (K5)

Görüşmelerin analizi neticesinde, ADYÜ’nün kent sanayicisini yönlendirme, ön ayak olma (f: 2) ve onlara danışmanlık hizmeti verme (f: 2) konularında yetersiz kaldığı bulgulanmıştır. Ek olarak, Üniversite ile sanayi arasında bir iletişim kopukluğu olduğu ve iletişimsizliğin kent sanayisinin gelişimine ket vuran bir faktör olarak algılandığı (f: 2) saptanmıştır.

Bazı katılımcıların, belirtilen bu eksikliklere dair düşünceleri aşağıdaki satırlarda yer almaktadır.

“Sanayiye yönlendirmektir; bilinçlendirmektir. Bilim yuvasının işi budur. Bana siz öğreteceksiniz, ben de uygulayacağım. Üniversite ve iş dünyasını iki partner olarak ele alırsak, Üniversitenin bizi bilinçlendirmesi lazım. Şablonu o önümüze koyacak, biz de uygulayacağız. İşte bu noktada biz, Üniversiteden bir şey bulamıyoruz ya da yeteri kadar bulamıyoruz.” (K10)

“Üniversite yöneticilerinin ve akademisyenlerin, kentimizde faaliyet gösteren esnafa, sanatkâra, sanayiciye, tacire yol gösterici, onların ufkunu açacak faaliyetlerde bulunması gerekirken, ben şahsen maalesef, bunu yeterince göremiyorum... Hocalarımızın tacire ve sanayiciye danışmanlık yapması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü tacirimiz, sanayicimiz fazla bilgi sahibi değil; bunların kendilerini yönlendirecek, yol gösterecek birer danışmana, kılavuza ihtiyaçları var.” (K6)

“Burada önemli olan sanayicinin diline inmek. Akademik bir dil var; bu nedenle sanayiciyle tam olarak iletişim kurulamıyor. Sanayicinin dilinden anlamak, onun anlayacağı dilden konuşmak gerekiyor.” (K5)

Tablo 9’da, ADYÜ’nün olumlu etki etmesi beklenen ancak bu beklentileri karşılayamadığı düşünülen ekonomik alanlardan birinin tarım olduğu görülmektedir. Katılımcılar (f: 3), tarımsal üretimin toplam üretimin dörtte üçünü oluşturduğu ve tarımın hâlâ ana istihdam alanı olduğu kentte, Üniversitenin tarıma destek olmaktan uzak olduğunu savunmaktadır.

“Mesela, ilimizin çoğu tarım sektöründe çalışıyor, ancak burada bir ziraat fakültesi yok. Kentte bilimsel bir tarım yok. Hâlâ geleneksel yöntemlerle tarım yapılıyor. Adıyaman’ın iklimine, toprak yapısına uygun bir tarım stratejisinin geliştirilmesi lazım. Çünkü bir tarım kenti Adıyaman. Buradaki çiftçilere, ziraat odasına Üniversitenin danışmanlıklarla, analizlerle destek olması gerekir.” (K6)

“Tarım alanında kente yardımcı olması lazımdı. ‘Şu ürünlere yönelelim.’ demesi lazımdı. Tarım ve sulama alanında projeler üretmesi lazımdı... Üniversitemiz tarımsal anlamda ürün çeşitliliğinin sağlanması noktasında bir ışık olabilirdi bence. Ama bunu yapamadı. Adıyaman’ın toprak yapısına bağlı olarak tarımsal verimlilik nasıl artırılabilir diye bilimsel çalışmalar yapılabilirdi. Bunları yapabilseydi Üniversite, Adıyaman çok farklı bir yer olabilirdi.” (K9)

Tartışma ve Sonuç

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, Üniversite ve öğrenci harcamaları, kente sıcak para girişi sağlamakta ve ticari hayatı canlandırmaktadır. Böylece yerli esnafın kazancında artış meydana gelmektedir. Esnafın gelirindeki artışın ise, kent ekonomisinde döngüsel bir etki yarattığını söylemek mümkündür. Zira yapılan tüketim harcamalarının yatırım harcamalarını tetikleyici bir çarpan etkisine sahip olduğu bilinmektedir. Keza, Akçakanat vd. (2010) tarafından yapılan bir çalışmada, ekonomisi sanayiden ziyade tarıma ve hayvancılığa dayanan illerde üniversite öğrencileri tarafından yapılan harcamaların pek çok sektörü tetikleyerek kent ekonomisine canlılık kazandırdığı öne sürülmektedir.

Adıyaman, *iller arası rekabetçilik endeksinin* (Uluslararası Rekabet Araştırmaları Kurumu [URAK], 2016) üretim ve ticaret alt endeksinde 55. basamakta; *illerde yaşam endeksinin* (Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], 2016) servet ve gelir boyutunda ise son sırada yer almaktadır. Bu koşullar göz önünde bulundurulduğunda, Üniversite ve öğrenci kaynaklı harcamaların kent ekonomisine sağladığı nakit akışının öncelikle esnaf için hayati ehemmiyeti haiz olduğu söylenebilir. Sanayisi gelişmediği için üretime dayalı ekonomiden çok tüketime dayalı ekonominin söz konusu olduğu kentte, Üniversite ve öğrenci harcamalarına bel bağlanması tabiidir. Doğrusu, üretim olanakları ve ticaret hayatı yeterince gelişemediğinden gelirin istenen düzeyde olmadığı, dolayısıyla tüketim talebinin sınırlı olduğu Adıyaman'da, Üniversite kurulurken bu harcamalarının yaratacağı ekonomik etkinin hesaba katıldığı yadsınamaz bir gerçektir. Türkiye'de üniversitelerin kuruluş gerekçelerini çözümlen çözümlen çalışmasında Kavili Arap da (2010), altyapısı hazır olmayan kentlerde üniversite kurulmasındaki temel maksadın, tüketim harcamalarını artırmak suretiyle ticari hayatı canlandırmak olduğunu savunmaktadır.

Üniversitenin ve öğrencilerin yarattıkları talep doğrultusunda genişleyen bazı sektörlerde, bilhassa hizmet sektöründe, istihdam imkânlarının arttığı araştırmanın ulaştığı sonuçlardan biridir. Nitekim kente sağladığı gelir ve istihdam katkısına atfen, halkın Üniversiteyi "bacasız fabrika" olarak nitelediği göze çarpmaktadır. Bu ifade, sanayisi gelişmemiş, üretim olanakları yetersiz, ticaret gelirleri sınırlı ve işsizliğin kronik bir sorun olduğu kentte ADYÜ'nün yarattığı ekonomik etkinin nasıl algılandığını dile getirmektedir. TÜİK (2013) verilerine göre, Türkiye'de işsizlik oranının en

yüksek olduğu iller içerisinde Adıyaman 25. sıradadır. Bu istatistik, Üniversitenin sağladığı doğrudan ve dolaylı istihdam olanaklarının kent için ne denli önemli olduğunun bir göstergesidir.

Bulgulara göre, Üniversite personelinin ve öğrencilerin farklı tüketim kalıpları ve beklentileri kentte iş kollarının çeşitlenmesine ve hizmet sektörünün gelişmesine yol açmıştır. En başta barınma, dinlenme ve eğlence hizmetleri iyileşmiş; yurtlar, pansiyonlar, kafeteryalar, oyun salonları vs. çoğalmıştır. Aslında, Adıyaman'da eğlence ve boş zaman aktivitelerine yönelik mekânların eksikliği uzun yıllar boyunca dillendirilen sorunlardan biri olagelmıştır. Çünkü kentin kapalı ve geleneksel yapısı, eğlence ve rekreasyon alışkanlıklarını şekillendirerek bu tür mekânların yaygınlaşmasının önünde engel teşkil etmiştir. Bu nedenle, bu alanlara yönelik yatırım kararları rasyonellikten uzak görülmüştür. Ancak ADYÜ'nün kurulmasıyla kente gelen, tüketim, rekreasyon ve eğlence alışkanlıkları farklı kitlenin talepleri zamanla bu sektörlerdeki girişimleri cesaretlendirmiştir.

Adıyaman'da, son yıllarda, üniversite öğrencilerine barınma hizmeti sunmak üzere oldukça donanımlı devlet yurtları inşa edilmiştir. Özel sermaye girişimleri de bu alanda yatırım yapmaya başlamıştır. Ayrıca personelin ve öğrencilerin talepleri doğrultusunda kentte konut üretimi hızlanmış, dolayısıyla inşaat sektöründe bir hareketlilik oluşmuştur. İtalya'nın Pescara kentinde yapılan bir çalışmaya (Ricci, 1997) göre de, üniversite öğrencilerinin ve personelinin yarattığı konut talebi inşaat sektöründe önemli bir canlanmaya yol açmıştır. Ayrıca, Perry ve Wiewel (2005) tarafından gerçekleştirilen bir çalışma, üniversitelerin, buldukları kentlerdeki gayrimenkul piyasasını ciddi bir şekilde etkilediğini gözler önüne sermektedir. Ülkemizdeki bir çalışmada ise (Sargın, 2006), Isparta'da üniversite öğrencilerinin ve çalışanlarının beklentilerine uygun olarak modern konut yapımının hız kazandığı ve bu durumun inşaat sektöründe bir canlanmaya neden olduğu vurgulanmaktadır.

ADYÜ'nün kentte gelişimine en çok etki ettiği alanlardan birinin gıda sektörü olduğunu belirleyen araştırmada; pastane, market, büfe ve lokantaların, artan öğrenci sayısına paralel olarak çoğaldığı ve bu tür mekânların hizmet kalitelerinin yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır. Buradan hareketle, büyük bir tüketici kitlenin talep ettiği gıdanın tedarik edilebilmesi için yürütülen ekonomik faaliyetlerin sektörün tüm halkalarında zincirleme bir etki yaratacağı söylenebilir.

Araştırmada, ulaşım sektörünün de artan öğrenci sayısı ile birlikte gelişme gösterdiği, şehirlerarası seyahat firmalarının araçlarını ve güzergâhlarını artırdığı, şehir içi dolmuş ve otobüslerdeki doluluk oranının yükseldiği ve hizmet kalitesinin iyileştiği yönünde sonuçlar elde edilmiştir. Tatil dönemlerinde, öğrencilerin yokluğunda ulaşım araçlarının istenen yolcu kapasitesine ulaşamadığına dair bulgular, sektördeki gelişimin Üniversitenin varlığıyla bağlantılı olduğu düşüncesini pekiştirmektedir. Sargın (2006) tarafından yapılan bir çalışma da, Isparta’da hem şehirlerarası hem de şehir içi ulaşımın gelişimindeki en önemli faktörün Süleyman Demirel Üniversitesi olduğu sonucuna varmıştır.

Araştırma bulguları, Adıyaman Üniversitesinin kente yönelik ekonomik yatırımları teşvik eden bir cazibe unsuru olarak algılandığını gözler önüne sermektedir. Bu durum, öğrenci potansiyeli ve büyük çaplı mal/hizmet alımları nedeniyle, Üniversitenin ekonomik yatırımlarda he-saba katılması gereken bir aktör haline geldiğini işaret etmektedir. Gide-rek genişleyen öğrenci pazarının taleplerini karşılamak üzere girilen ti-cari faaliyetlerdeki artış, yukarıda sözü edilen algının oluşmasındaki ana et-kendir. Yılmaz ve Kaynak (2011) tarafından yapılan bir çalışmanın neti-cesinde de, Bayburt Üniversitesinin kente yapılan yeni yatırımlar için bir çekicilik unsuru olduğu ve bu sayede iş yeri sayısının çoğaldığı belirlen-miştir. Ayrıca, hem Reveiu ve Dardala (2013) hem de Gjelsvik ve Arbo (2014), gerçekleştirdikleri çalışmalarda, üniversitelerin kentleri ekonomik yatırımlar için çekici kıldığı sonucuna varmışlardır. Fakat üniversiteler, ekonomik yatırımları yalnızca birer tüketim birimi olarak cezbetmezler; teknoloji transferi ve bilgi temelli faaliyetleriyle, sanayi yatırımlarının da bölgede yoğunlaşmasında teşvik edici bir rol oynayabilirler. Bu açıdan bakıldığında, ADYÜ’nün sanayi yatırımlarını kente çekecek türden işlevleri yerine getirmekten uzak olduğu altı çizilerek belirtilmelidir.

Üniversitenin Adıyaman’a sunduğu ekonomik katkılar daha çok har-cama temelli olup, tüketime dayalı bir iktisadi anlayışın dar çerçevesinde değerlendirildiğinde, Kurumun tatmin edici bir etki yarattığı savunulabi-lir. Ancak tüketimle büyümenin kaynağının gelir olduğu, gelirin üretim-den beslendiği, üretim artmadan tüketimin devamlı artmasının mümkün olmadığı göz önüne alındığında, Üniversitenin kent ekonomisi için sürük-leyici bir güç olarak düşünülmesi gerçekçi gözükmemektedir. Kanımızca, üniversitelerin harcama temelli ekonomik faydalarının ön plana çıkarıl-ması ve esas işlevlerinin göz ardı edilerek sadece iktisadi yaşamı canlan-

dırma saikiyle az gelişmiş kentlerde üniversite açılması doğru bir yaklaşım değildir. Zira öğretim ve araştırma altyapısı hazır olmadan, sırf bahsedilen ekonomik işlevler gözetilerek kurulan üniversitelerin geleneksel işlevlerini yerine getirememesi ve zaten yetersiz olan yükseköğretim kalitesini daha da düşürmesi muhtemeldir. Bu düşüncüyü destekler şekilde Heper (1973), yalnızca ekonomik boyutu dikkate alan bir yaklaşımın, üniversitenin çok işlevli bir kurum olarak yerine getirebileceği diğer hizmetleri gölgelediğini hatta işlevleri arasında bulunması gereken dengeyi saptırdığını savunmaktadır. Ona göre, üniversite çeşitli rolleri ve faaliyetleri arasında ahenkli bir bileşime ulaştığı ölçüde işlevsel bir kurum olur ve topluma katkısı optimuma yaklaşır.

Kent toplumunda, üniversitenin uzun vadede gerçekleştireceği sosyal dönüşümlerden ziyade kısa vadede hissedilecek tüketime dayalı ekonomik katkılarına dair bir beklentinin oluşması, öğrencilerin yalnızca birer müşteri olarak algılanmasına sebebiyet verebilir. Böyle bir yaklaşımın öğrencide yaratacağı güvensizlik duygusunun öğrenci-kent etkileşiminin önünde bir engel oluşturması mümkündür. Bu görüşü paylaşan Vural Yılmaz ve Yılmaz (2013), yeni liberal anlayışın herşeyi nakde dönüştürme isteğinin, öğrencinin kentliler tarafından kazancın arayüzü olarak algılanması sonucunu doğurarak kentsel gerilimlere yol açabileceğini ifade etmektedir.

Araştırma verilerinin analizi sonucunda, ADYÜ'nün kent ekonomisine yönelik bazı olumsuz etkilerinin de olduğu ortaya çıkmıştır. Buna göre, Üniversitenin kuruluşundan itibaren ülkenin değişik yerlerinden gelen binlerce gencin kentte yarattığı talep artışı, mal ve hizmet fiyatlarının yükselmesine, dolayısıyla hayat pahalılığına sebep olmuştur. Özellikle, artan konut talebi, ev kiralarının yükselmesine ve genel olarak emlak fiyatlarının artmasına yol açmıştır. Eğitim ve gelir seviyesi yerli halka nispetle yüksek sayılabilecek akademik personelin, kendi hayat standartlarına uygun ve Üniversite yerleşkesine yakın konutlara yüksek bedeller ödemeye hazır olması, konut kiralarındaki ve fiyatlarındaki artışta önemli bir etken olarak düşünülebilir. Ayrıca, öğrencilerin kirayı paylaşmak suretiyle tuttukları konutlara normalin üzerinde bir rakam ödeyebilme olanağına sahip olmaları, ev maliklerinin daha yüksek fiyatlar talep etmelerine kapı aralamaktadır.

Üniversitenin etkisiyle konut talebinde yaşanan artış yüzünden, yerleşkesinin bulunduğu Altınşehir Mahallesi başta olmak üzere, tüm kentte

arsa fiyatları yükselmiştir. Böylelikle, gayrimenkul değerli bir yatırım aracına dönüşmüştür. İngiltere'deki Bristol Üniversitesini ele alan çalışmada Chatterton (1999), öğrencilerin barınmayı tercih ettiği kentsel alanlardaki konutların fiyatlarında ve kira bedellerinde yaşanan enflasyonun yerli halkı zorladığını ve onları kentin başka alanlarına ittiğini ileri sürmektedir. Sankır ve Demir Gürdal (2014) tarafından Zonguldak'ta yapılan bir çalışmanın sonucunda da, kent halkının konut kiralardaki ve genel olarak gayrimenkul fiyatlarındaki artışla üniversiteyi ilişkilendirdikleri görülmektedir. Kanımızca, Adıyaman'da gayrimenkul fiyatlarının yükselmesindeki yegâne etken Üniversite kaynaklı talep artışı değildir; kentte bu talebin yarattığı duruma uygun, sağlıklı bir imar politikasının izlenmesi, sorunu yaratan faktörlerin başında gelmektedir.

Araştırma bulguları, ADYÜ'nün, bazı alanlarda, kent ekonomisine kendisinden beklenen desteği sağlayamadığı sonucunu da ortaya koymaktadır. Araştırma bulgularına göre, Kurumun bilgi ve teknoloji temelli ekonomik katkıları yeterli düzeyde değildir. Öncelikle, kentteki üniversite-sanayi iş birliğinin arzu edilen noktadan çok geride olduğu görülmektedir. Üniversitenin, sanayinin taleplerine ve gereksinimlerine karşılık veremediği, sahip olduğu bilgi birikimini ve teknolojiyi yerel sanayi kuruluşlarına aktarmada başarısız olduğu anlaşılmaktadır. Kentteki sanayi temsilcileri, ADYÜ tarafından sanayi ile iş birliğini geliştirmeye yönelik ciddi adımların atılmadığını düşünmektedir. Daha etkin ve verimli bir sanayi üretimi için ihtiyaç duydukları bilimsel desteği akademik camianın kendilerine sunmadığını belirten sanayiciler, Üniversiteyi kentin endüstriyel sorunlarına karşı duyarsız olmakla suçlamaktadır. Bilgi üretici rolünün geri planda kaldığı düşünülen ADYÜ'den kentsel sorunlara daha güçlü bir odaklanma eğiliminde olması beklenmektedir.

Bu sonuçlar gösteriyor ki Üniversite biraz daha fazla inisiyatif alarak Adıyaman sanayisinin karşılaştığı sorunlara çözüm bulmalı; yeni ürün geliştirme, pazarlama, bilimsel üretim teknikleri, ileri teknoloji kullanımı ve inovasyon gibi konularda firmalara yardımcı olmalıdır. Diğer taraftan kent sanayicilerinin Üniversitenin kendilerine sağlayacağı destek konusunda yeterli farkındalığa sahip olmaları önemlidir. Üniversite ile yerel sanayi işletmeleri arasında bilgi, teknoloji ve yenilikçilik ekseninde oluşturulacak iş birliği mekanizmalarının kent rekabet gücünü artıracığı kesindir.

ADYÜ'den, yerel firmalarla ortak araştırma faaliyetlerine girişerek kente rekabet avantajı sağlayacak yeni teknolojilerin ve ürünlerin geliştirilmesinde aktif bir rol oynaması beklenmektedir. Oysa araştırmamızın vardığı sonuçlardan biri, Üniversitenin kentteki işletmelere yönelik Ar-Ge desteğinin zayıf olduğudur. İlaveten, tüccar ve sanayiye eğitim verme, danışmanlık yapma veya yol gösterme bakımından da, Kurumun kente önemli bir katkısı bulunmamaktadır. Dahası, Üniversite ile sanayi arasında bir iletişim kopukluğu olduğu ve bu iletişimsizliğin kent sanayisinin gelişimine fayda sağlayacak iş birliğinin önünde engel teşkil ettiği anlaşılmaktadır.

ADYÜ'nün, kentin ekonomik kalkınmasında uzun vadeli olumlu bir etki yaratabilmek için sanayi ile iş birliğini geliştirmesi gerekmektedir. Et-kili bir iş birliğinin ilk adımı olarak, Üniversite ile kent sanayicileri arasındaki iletişimi engelleyen, karşılıklı ön yargıların oluşturduğu duvarın aşılması zorunludur. Bu gerçekleştiği takdirde, ADYÜ, sahip olduğu bilgi birikimini ve beşeri sermayeyi sanayinin finansman gücüyle buluşturarak, firmalarla ortak Ar-Ge çalışmaları yürütebilecek ve teknoloji tabanlı, verimli bir endüstriyel üretime katkı sunma imkânına kavuşabilecektir. Düşüncemize göre, sağlıklı bir iş birliğinin sağlanmasında inisiyatif alması icabeden taraf Üniversitedir. Çünkü sanayi kültürünün henüz olgunlaşmadığı Adıyaman'da, sanayiciler, üniversite işlevlerini ekonomik kalkınma süreçlerine dâhil edebilecek tecrübeye ve vizyona sahip değillerdir. Nitekim gelişmekte olan kentlerde üniversiteler, yerel sanayi ile iş birliği kurmada gelişmiş kentlerdeki üniversitelere göre daha fazla güçlkle karşılaşmaktadır. Sanayiye dayalı bir kentsel kalkınma stratejisine sahip olmayan bu kentler, üniversitelerin bilgi ve teknoloji potansiyelini yeterince değerlendirememektedir. Bunu doğrular bir şekilde, Garrido-Yserte ve Gallo-Rivera (2010) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada, sanayileşmemiş küçük kentlerdeki üniversitelerin bilgi temelli ekonomik etkilerinin zayıf olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma bulgularına göre, ADYÜ'nün bilgi temelli ekonomik katkılarıyla ilgili dile getirilen yakınmalardan biri, Kurumun, kent sanayisinin ihtiyaç duyduğu kalifiye elemanları yetiştirme konusunda yetersiz kaldığıdır. Bu nedenle, mesleki eğitimin ön plana çıkarılarak kentin sanayi ve ticaret yapısına uygun niteliklere sahip beşeri sermayenin yetiştirilmesine öncelik verilmesi gerekmektedir.

Bu araştırma, bir tarım kenti olan Adıyaman'da, Üniversitenin tarım sektörüne yeterince destek olmadığını, yörenin toprak yapısına ve iklimine uygun bir tarım stratejisinin belirlenmesinde üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmediğini göstermektedir. Ayrıca, ADYÜ'nün, öğretim programlarını yerel ihtiyaca göre belirlemediği anlaşılmaktadır. Esasen, başlıca geçim kaynağı, diğer bir deyişle temel istihdam alanı tarım olan kentte, Üniversitenin, bölgesel kalkınma odaklı işlevsel farklılaşmaya uygun olarak tarımsal alanda ihtisaslaşması gerekirdi. Çünkü eğitim ve araştırma süreçlerinde bölgesel özelliklere göre tematikleşen, öğretim ve mesleki eğitim programlarını yerel ekonominin ve iş gücü piyasasının gerekliliklerine göre tasarlayan üniversitelerin kentsel gelişime katkılarının azami derecede olacağı açıktır.

Sanayi üretimi gelişmemiş, ticaret olanakları kısıtlı, tarım alanındaki potansiyeli yeterince değerlendirilemeyen, işsizliğin kol gezdiği kentte, ekonomik olarak az gelişmişlik sarmalından kurtulma konusunda Üniversiteye önemli bir rol biçildiği görülmektedir. Ancak Üniversitenin, kentin diğer uzuvlarının yerine getirmesi gereken tüm işlevleri üstlenmesini beklemek hayalciliktir. Yine de, araştırmamızda ortaya konulduğu üzere, ADYÜ, kentin ekonomik gelişimine önemli katkılarda bulunmaktadır. Üniversitenin kentsel ekonomik katkılarının optimum düzeye ulaşması ise, kentin tüm unsurlarıyla etkileşim ve iş birliği içerisinde hareket etmesiyle mümkün olabilir.

Extended Abstract

The University Perception with its Economic Dimension from the City's Perspective: The Case of Adıyaman

*

Mahmut Gürsoy
Adıyaman University
ORCID: 0000-0001-5977-9547

Yaşar Erjem
Mersin University
ORCID: 0000-0002-8650-4167

The universities, which have become a multifunctional urban institution with social changes, have started to play a role in the economic and social development of the environment in which they are located, besides their traditional functions. The universities, which have carried out important functions especially in the economic dimension of urban development, have been seen as a means of development in many countries and therefore have been spreaded in underdeveloped regions.

Today, universities are considered as one of the most effective actors of urban economy as a source of professional skills, technology transfer and innovation, as well as consuming goods and services on a large scale. Such that, it has become a generally accepted view that these institutions are a development factor equivalent to industrial investments for the city. Pastor, Perez and Guevara (2013) argue that universities function as dynamos in the economic development of the city in which they are founded, with the supply and demand they create, the expenditures and investments they make and the employment opportunities associated with them. Today, it is constantly emphasized that universities located in cities suffering from structural problems and focused primarily on traditional academic activities should play an active role as the driving force in urban economic development.

In Turkey, an university was established in each province with the belief that the economic impact of these universities would be an important tool in

the development of provinces that are economically underdeveloped and limited potential. The aim of this research –in the case of Adıyaman province and Adıyaman University- is to determine the effects of the universities, which are spreaded all over the country and thought as a tool of development to remove interregional inequalities, to the urban economic development of the cities in which they were established. For this purpose, it was tried to determine the perceptions and opinions of the city components about the functions of the University towards the urban economy.

In the research, mixed method approach in which both quantitative and qualitative methods are used was chosen; the data were obtained by questionnaire and interview techniques.

According to the findings of the research, university and student expenditures provide hot money to the city and revive the commercial life. Thus, an increase occurs in the earnings of local tradesmen. It is possible to say that the increase in the income of trades has a cyclical effect on the urban economy. It is one of the results of the research that employment opportunities increase in some sectors, especially in the service sector, which are expanding in line with the demand created by the university and students. As a matter of fact, it is noteworthy that the public described the University as a flue-free factory in reference to the income and employment contribution it provides to the city.

Findings point that different consumption patterns and expectations of university staff and students have led to diversification of business lines and development of service sector in the city. For instance, well-equipped state dormitories have been built in recent years to provide accommodation for university students. In line with the demands of the staff and students, housing production has accelerated in the city and thus there was a mobility in the construction sector.

In the research that determined that one of the most affected areas of Adıyaman University in the development of the city is the food sector; it is concluded that patisseries, markets, buffets and restaurants increase in parallel with the increasing number of students and the service quality of such places increases. The research also showed that the transportation sector has improved with the increasing number of students, the vehicles and routes of inter-city travel companies have been increased, the occupancy rate has been increased and the quality of services has been improved.

The findings of the research reveal that Adıyaman University is perceived as an attraction factor that encourages economic investments in the city. But

universities do not attract economic investments only as a unit of consumption; they can also play an encouraging role in the concentration of industrial investments in the region with their technology transfer and knowledge-based activities. From this perspective, it should be underlined that Adıyaman University is far from performing the functions that will attract industrial investments to the city.

As a result of the analysis of the research data, it was found that Adıyaman University had some negative effects on the urban economy. Accordingly, the increase in demand created by thousands of young people coming from different parts of the country since the establishment of the University has caused the prices of goods and services to rise and thus cost of living. The findings of the study also show that University can not provide the expected support for urban economy in some fields. According to the research findings, the information and technology-based economic contributions of the Institution are not sufficient. First of all, it is seen that the university-industry cooperation in the city is far behind the desired point. It is understood that the University is unable to respond to the demands and requirements of the industry and has failed to transfer its knowledge and technology to local industrial organizations.

Adıyaman University needs to develop cooperation with the industry in order to have a long-term positive impact on the economic development of the city. As the first step of an effective cooperation, the wall of mutual prejudices that prevent communication between the University and urban industrialists must be overcome.

As a result, it is seen that the University has an important role in getting rid of the economic underdeveloped spiral in the city where unemployment is intense, industrial production has not developed, trade opportunities are limited, the potential in agriculture is not adequately utilized. However, it is a dream to expect the University to undertake all the functions that the other limbs of the city must fulfill. Nevertheless, as demonstrated in our research, Adıyaman University makes significant contributions to the economic development of the city. The optimum level in the University's urban economic contributions can only be achieved by interacting and cooperating with all elements of the city.

Kaynakça/References

- Adıgüzel, O. ve Sönmez Özkan, D. (2013). Üniversite-sanayi-kent etkileşimi ve bir markalaşma stratejisi olarak bilim kent uygulamaları ve Isparta örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2 (18), 279-307.
- Akçakanat, T., Çarıklı, İ. ve Dulupçu, M. A. (2010). Üniversite öğrencilerinin buldukları il merkezine ekonomik katkıları ve harcama eğilimleri: Isparta 2003-2009 yılları örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22, 165-178.
- Altuntaş, C. ve Erilli, N. A. (2015). Cumhuriyet Üniversitesinin Sivas ili ekonomisine katkısı. *Siirt Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisadi Yenilik Dergisi*, 3 (1), 11-21.
- An-Jager, W. K. (2008). *Measuring the contribution of a university to regional development*. Unpublished master's thesis, Dalhousie University, Halifax, Nova Scotia, Canada.
- Arbo, P. ve Eskelinen, H. (2003, August). *The role of small, comprehensive universities in regional economic development: Experiences from two Nordic cases*. Paper presented at the 43rd ERSA Congress, The University of Jyväskylä, Jyväskylä, Finland.
- Arslan, H. (2014). Çankırı Karatekin Üniversitesinin kente ekonomik katkısı ve öğrenci harcamalarının farklı değişkenler açısından analizi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (12), 114-127.
- Bagchi-Sen, S. ve Lawton Smith, H. (2012). The role of university as an agent of regional economic development. *Geography Compass*, 6 (7), 439-453.
- Bilginoğlu, M. A., Atik, H., Türker, O., Pamuk, Y. ve Düzgün, R. (2002). *Erciyes Üniversitesinin Kayseri ilinin ekonomik, sosyal ve kültürel yapısına etkileri*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Yayınları.
- Binici, F. Ö. ve Koyuncu, B. (2015). Üniversite öğrencilerinin 2012-2013 harcamalarının Bitlis ili ekonomisine katkısının incelenmesi. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4 (1), 113-126.
- Bonner, E. R. (2007). The economic impact of a university on its local community. *Journal of the American Institute of Planners*, 34 (5), 339-343.
- Bramwell, A. ve Wolfe, D. A. (2008). Universities and regional economic development: The entrepreneurial University of Waterloo. *Research Policy*, 37, 1175-1187.
- Breznitz, S. M. ve Feldman, M. P. (2012). The larger role of university in economic development: Introduction to the special issue. *Journal of Technology Transfer*, 37 (2), 135-138.
- Büyükdöğün, B., Afşar, B. ve Gedik, H. (2015). Üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri şehre ekonomik katkıları: KTO Karatay Üniversitesi örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 15, 161-174.
- Caroll, M. J. ve Smith, B. W. (2006). The estimating the economic impact of universities: The case of Bowling Green State University. *The Industrial Geographer*, 3 (2), 1-12.

- Chatterton, P. (1999). University students and city centres-the formation of exclusive geographies: The case of Bristol, UK. *Geoforum*, 30, 117-133.
- Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative and mixed methods approaches*. Thousand Oaks, California: Sage.
- Çalışkan, Ş. (2010). Üniversite öğrencilerinin harcamalarının kent ekonomisine katkısı: Uşak Üniversitesi örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (31), 169-179.
- Çatalbaş, N. (2007). Üniversite-yerel ekonomi ilişkisinde kutuplaşma teorisi iyi bir model olabilir mi? *Selçuk Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi Yerel Ekonomiler Özel Sayısı*, 90-121.
- Dalğar, H., Tunç, H. ve Kaya, M. (2009). Bölgesel kalkınmada yükseköğretim kurumlarının rolü ve Bucak örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (1), 39-50.
- Demireli, C. ve Taşkın, E. (2013). Üniversite öğrencilerinin buldukları şehre ekonomik katkıları: Kütahya il merkezi örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 37, 321-328.
- Drucker, J. (2007). Assessing the regional economic development impacts of universities: A review of current approaches. *International Regional Science Review*, 30 (1), 20-46.
- Erdil, E., Pamukçu, M. T., Akçomak, İ. S. ve Erden, Y. (2013). Değişen üniversite-sanayi iş birliğinde üniversite örgütlenmesi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 68 (2), 95-127.
- European Commission. (2011). *Connecting universities to regional growth: A practical guide*. Retrieved March 12, 2017, from <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/-/connecting-universities-to-regional-growth-a-practical-guide?inheritRedirect=true>
- Felsenstein, D. (1996). The university in the metropolitan arena: Impacts and public policy implications. *Urban Studies*, 33 (9), 1565-1580.
- Garrido-Yserte, R. ve Gallo-Rivera, M. T. (2010). The impact of university upon local economy: Three methods to estimate demand-side effects. *The Annals of Regional Science*, 44, 39-67.
- Gjelsvik, M. ve Arbo, P. (2014, October). *The differentiated role of universities in regional development paths*. Paper presented at the RIP 2014-9th International Conference on Regional Innovation Policies. The University of Stavanger, Stavanger, Norway.
- Goldstein, H. A. ve Glaser, K. (2012). Research universities as actors in the governance of local and regional development. *Journal of Technology Transfer*, 37 (2), 158-174.
- Goldstein, H. A. ve Renault, C. S. (2004). Contributions of universities to regional economic development: A quasi-experimental approach. *Regional Studies*, 38 (7), 733-746.
- Görkemli, H. N. (2009). Selçuk Üniversitesi'nin Konya kent ekonomisine etkileri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22, 169-186.

- Gültekin, N., Çelik, A. ve Nas, Z. (2008). Üniversitelerin kuruldukları kente katkıları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (24), 264-269.
- Heper, M. (1973). Üniversitenin işlevleri ve toplumsal değişim. *Amme İdaresi Dergisi*, 6 (1), 43-56.
- Karataş, M. (2002). *Üniversitelerin sosyo-ekonomik gelişmedeki rolü ve önemi: Muğla Üniversitesi örneği*. Yayınlanmamış doktora tezi, Muğla Üniversitesi, Muğla.
- Kaşlı, M. ve Serel, A. (2008). Üniversite öğrenci harcamalarının analizi ve bölge ekonomilerine katkılarını belirlemeye yönelik bir araştırma. *Yönetim ve Ekonomi*, 15 (2), 99-113.
- Kavili-Arap, S. (2010). Türkiye yeni üniversitelerine kavuşurken: Türkiye’de yeni üniversiteler ve kuruluş gerekçeleri. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 65 (1), 1-29.
- Kavili-Arap, S. (2014). Üniversite kent etkileşiminden beklentiler. *Toplum ve Demokrasi*, 17 (18), 105-119.
- Kim, J. H. (2008). *The role of universities in the regional economic development in Korea*. Unpublished master’s thesis, University of Oregon, Oregon, USA.
- Korkmaz, Ö. (2015). Üniversite öğrencilerinin harcamalarının il ekonomisine katkısı: Bayburt Üniversitesi İ.İ.B.F. öğrencileri üzerine bir analiz. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 29 (2), 233-250.
- Lazzeretti, L. ve Tavoletti, E. (2005). Higher education excellence and economic development: The case of the entrepreneurial university of Twente. *European Planning Studies*, 13 (3), 475-493.
- Mavruk, C., Tekinarslan, A. İ., Gürün, M. ve Ayış-Akkurt, A. (2014). Local economic impact of Nigde University: An estimation under true inflation effect. *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, 7 (2), 17-37.
- Öztürk, S., Torun, İ. ve Özkök, Y. (2011). Anadolu’da kurulan üniversitelerin illerin sosyo-ekonomik yapılarına katkıları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (16), 145-158.
- Pastor, J. M., Perez, F. ve Guevara, J. D. (2013). Measuring the local economic impact of universities: An approach that considers uncertainty. *Higher Education*, 65 (5), 539-564.
- Perry, D. C. ve Wiewel, W. (2005). From campus to city: The university as developer. In (D. C. Perry and W. Wiewel Ed.). *The University as Urban Developer* (p. 3-21). New York: Routledge.
- Reveiu, A. ve Dardala, M. (2013). The role of universities in innovative regional clusters: Empirical evidence from Romania. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 93, 555-559.
- Ricci, M. (1997). The urban role of an university: A case study of Chieti-Pescara, Abruzzo, Italy. *GeoJournal*, 41 (4), 319-324.
- Rykun, A. Y., Yuzhaninov, K. M. ve Vychuzhanina, E. V. (2015). Universities and local communities: Problems and perspectives of interaction. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 200, 359-365.

- Sağır, A. ve İnci, Ü. H. (2013). Karabük'te üniversite algısı: Karabük Üniversitesi örneği. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 49-81.
- Sankır, H. ve Demir Gürdal, A. (2014). Bülent Ecevit Üniversitesinin Zonguldak'a etkileri ve kentin üniversite algısı. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 4 (2), 90-98.
- Sargın, S. (2006). *Şehirleşme-üniversiteler: Üniversitelerin şehirleşmeye etkileri*. Isparta: Fakülte Kitabevi.
- Selçuk, G. N. (2012). Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin harcamalarının analizi ve Erzurum ekonomisine katkısı. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16 (3), 317-330.
- Selçuk, G. N. ve Başar, S. (2012). Kafkas Üniversitesi öğrencilerinin harcamalarının Kars ili ekonomisine katkısı. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3 (4), 89-106.
- Siegfried, J. J., Sanderson, A. R. ve McHenry, P. (2007). The economic impact of colleges and universities. *Economics of Education Review*, 26, 546-558.
- Silva, Y. F., Freitas, C. C., Paranhos, J. ve Hasenclever, L. (2012). University and the local development in Goiás-Brazil. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 52, 269-278.
- Sönmez, M. E. ve Başkaya, Z. (2013). Üniversitelerin şehirlerin ekonomisi ve şehir içi arazi kullanımı üzerindeki etkileri: Kilis 7 Aralık Üniversitesi örneği. III. Uluslararası Coğrafya Sempozyumu Bildiriler Kitabı içinde (s. 541-552). 10-13 Haziran 2013, Antalya, İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Srevatsan, R. (2011). *The role of university-industry collaboration in regional economic development*. Unpublished doctorate thesis, The University of Southern Mississippi, Mississippi, USA.
- Tashakkori, A. ve Teddlie, C. (1998). *Mixed methodology: Combining qualitative and quantitative approaches*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Taşcı, D., Gökalp, E., Genç-Kumtepe, E., Kumtepe, A. T., Toprak, E., Tosunoğlu, T. T. ve Sürmeli, A. (2008). *Anadolu Üniversitesinin Eskişehir'e etkileri ve şehrin üniversiteyi algılayışı*. (F. Sürmeli Ed.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Tösten, R., Çenberlitaş, İ. ve Gökoğlan, K. (2013). Dicle Üniversitesi öğrencilerinin harcama analizi ve Diyarbakır ekonomisine katkısı. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 90-114.
- Tugay, O. ve Başgül, N. (2007). Üniversite öğrencilerinin yöre ekonomisine katkıları: Burdur'da bir araştırma. (G. Yıldız, Z. Yıldırım ve Ş. Kazan Ed.). *I. Burdur Sempozyumu Bildiriler Kitabı* içinde (s. 1020-1031). 16-19 Kasım 2005, Burdur, Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Rektörlüğü Sempozyum Dizisi.
- Turgut, M. F. ve Baykal, Y. (1992). *Ölçme teknikleri*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK]. (2013). *Seçilmiş göstergelerle Adıyaman 2012*. Ankara: TÜİK Yayınları.
- Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK]. (2016). *İllerde yaşam endeksi, 2015*. 21 Mart 2017 tarihinde <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24561> adresinden alınmıştır.

- Uluslararası Rekabet Araştırmaları Kurumu [URAK]. (2016). *İllerarası rekabetçilik endeksi*. 05 Ocak 2017 tarihinde <http://www.urak.org/urak/yayinlar/> adresinden alınmıştır.
- Uşun, S. (2012). *Eğitimde program değerlendirme: Süreçler, yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ünal, B. (2012). *Kentleşme sürecinde üniversitenin rolü*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Vural Yılmaz, D. ve Yılmaz, C. (2013). Kent-cübbe ilişkisi: Üniversiteler ve Anadolu kentlerinin öğrencileşmesi. (C. Ergun, M. Güneş ve A. Dericioğulları Ergun Ed.). *Kent Üzerine Özgür Yazılar* içinde (s. 204-215). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Wilson, J. H. ve Raymond, W. (1973). The economic impact of a university upon the local community. *The Annals of Regional Science*, 7 (2), 130-142.
- Yayar, R. ve Demir, D. (2013). Gaziosmanpaşa Üniversitesinin Tokat ili ekonomisine etkisi. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 5 (8), 106-122.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, N. (2014). Üniversitelerin yenilikçilik, üniversite-sanayi iş birliği ve bölgesel kalkınma yönelimleri üzerine bir araştırma. *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*, 11 (42), 157-174.
- Yıldız, E. ve Talih, D. (2011). Üniversitelerin kalkınmadaki rolü: Babaeski Meslek Yüksekokulu örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 6 (2), 269-287.
- Yılmaz, M. K. ve Kaynak, S. (2011). Sosyo-ekonomik dönüşüm sürecinde üniversitelerin rolü ve yöre halkının üniversiteden beklentileri ile ilgili bir uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (4), 55-73.
- Yılmaz, S. ve Şeker, M. (2012). Üniversitelerin buldukları bölgelere sosyo-ekonomik etkileri. (D. Günay ve E. Öztemel Ed.). *Uluslararası Yükseköğretim Kongresi: Yeni Yöneliş ve Sorunlar Bildiriler Kitabı Cilt 3* içinde (s. 2285-2291). 27-29 Mayıs 2011, İstanbul, Ankara: Yükseköğretim Kurulu Yayınları.

Dr. Mahmut Gürsoy, Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü'nü 2004 yılında bitirdi. 2013 yılında Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı'ndan yüksek lisans ve 2018 yılında Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı'ndan doktora derecesini aldı. Halen Adıyaman Üniversitesinde öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır.

Dr. Mahmut Gürsoy, graduated from Marmara University, Faculty of Communication, Department of Journalism in 2004. He received his master's degree from Adıyaman University, Institute of Social Sciences, Department of Sociology in 2013 and his doctorate from Mersin University, Institute of Social Sciences, Department of Sociology in 2018. He is currently working as an instructor at Adıyaman University.

E-mail: magursoy@adiyaman.edu.tr

Prof. Dr. Yaşar Erjem, 1988 yılında Selçuk Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nden mezun oldu. 1992 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nden yüksek lisans derecesini, 1996 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nden doktora derecesini aldı. 2005 yılında doçent, 2011 yılında profesör unvanını aldı. Halen Mersin Üniversitesi Sosyoloji Bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Prof. Dr. Yaşar Erjem, graduated from the Department of Sociology at Selçuk University in 1988. He received his master's degree from the Department of Sociology at Hacettepe University in 1992 and his doctorate from the Department of Sociology at Hacettepe University in 1996. He received the title of associate professor in 2005 and the title of professor in 2011. He is currently working as a professor in the Department of Sociology at Mersin University.

E-mail: yerjem@mersin.edu.tr